



Barne- og familiedepartementet

Ref.: 20/1918

Vår dato: 28.08.2020

Vår saksbehandler/referanse: Tiril Vold Hansen

Høringssvar – bruken av sakkyndige i foreldretvistsaker

Vi viser til Barne- og familiedepartementets høringsbrev datert den 4. mai 2020 med oppfordring om å gi innspill til høring om bruken av sakkyndige i foreldretvistsaker. Kriresentersekretariatet takker for anledningen til å svare på høringen.

Kriresentersekretariatet støtter forslagene om at barnesakkyndig kommisjon (BSK) skal kvalitetsvurdere sakkyndigrapporter i foreldretvistsaker før retten kan bruke dem som bevis, at barneloven skal inneholde en henvisning til tvistelovens regler om rettens oppnevning av mer enn én sakkyndig, samt en forskriftshjemmel om krav til utformingen av sakkyndiges mandater og rapporter.

Vi ønsker imidlertid å komme med noen kommentarer vedrørende bruken av sakkyndige i foreldretvistsaker, som vi håper kan ilegges vekt i praktiseringen av oppnevning av sakkyndige og i utformingen av den foreslåtte forskriftshjemmelen. Dette vil bidra til at departementet oppnår sitt mål om å øke kvaliteten på og styrke tilliten til de sakkyndiges arbeid og domstolenes avgjørelser.

Generelle kommentarer

Kriresentersekretariatet er en paraplyorganisasjon for krisesentre i Norge. Gjennom sin kontakt og oppfølging av kvinner utsatt for vold, har krisesentrene også erfaring med bruk av sakkyndige i barnefordelingssaker i saker der en forelder har blitt utsatt for vold. Dessverre melder våre medlemmer om flere urovekkende observasjoner

- Flere sakkyndige mangler et helhetlig voldsperspektiv og klarer ikke se atferd, angst og handlinger hos den voldsutsatte i sammenheng erfaringer og opplevelser denne har

hatt. Sakkyndig må ha kunnskap om hvordan vold, etnisitet og økonomi spiller inn på den voldsutsattes situasjon. Kunnskap om virkninger av psykisk vold framstår som særlig mangelfull

- Flere voldsutsatte opplever at de ikke blir trodd på at de er utsatt for vold av sakkyndig
- Krisesenterets vurdering av voldsutsatt forelders og barns situasjon blir i flere tilfeller lagt til side av sakkyndig
- Flere sakkyndige gjør ikke sitt mandat tydelig ovenfor voldsutsatt forelder
- Flere sakkyndige gjennomfører for få møter med voldsutsatt forelder og barn. Den sakkyndige etablerer dermed ikke tilstrekkelig med tillit til voldsutsatt og baserer sin konklusjon på for lite kjennskap til voldsutsatt
- Barn har blitt retraumatisert som følge av at den sakkyndige har manglende kunnskap og kompetanse om voldens mekanismer og kompleksitet. Dette er vurderinger gjort på bakgrunn av en mors uttalelser om hvordan den sakkyndige har forholdt seg til barnet i relasjonen, samt på bakgrunn av barnets reaksjoner før, under og etter treffpunktet med den sakkyndige.
- Mødre har bedt sakkyndig ta kontakt med krisesenter for å få informasjon/kjennskap til volden de har erfart, noe sakkyndig ikke har gjort.

En henvisning i barneloven til tvistelovens regler om rettens oppnevning av mer enn én sakkyndig

Departementet foreslår at barneloven skal inneholde en henvisning til tvistelovens regler om rettens oppnevning av mer enn én sakkyndig. Formålet er å gi en pedagogisk påminnelse til retten om å vurdere behovet for flere sakkyndige slik at saken tilføres nødvendig bredde- og spisskompetanse.

Krisesentersekretariatet anbefaler at minst en av de sakkyndige som opprettes i foreldretvistsaker i saker der en forelder har blitt utsatt for vold, har spisskompetanse på vold. Den sakkyndige bør ha et helhetlig voldsperspektiv.

For at dette skal være praktisk gjennomførbart, bør det være krav om at et tilstrekkelig antall av barnesakkyndig kommisjons medlemmer innehar denne kompetansen. Kjennskap til et helhetlig voldsperspektiv bør derfor være med i beregningen når kommisjonen oppnevnes, og det bør gis mulighet til videre skoling av kommisjonens medlemmer.

En forskriftshjemmel om krav til utforming av sakkyndiges mandater og rapporter

Videre foreslår departementet en forskriftshjemmel om krav til utformingen av sakkyndiges mandater og rapporter. Formålet er å heve den generelle kvaliteten på sakkyndigarbeidet i foreldretvistsaker for domstolen, slik at alle slike saker utredes godt nok fra start. Verken barneloven eller tvisteloven regulerer hvordan retten skal utforme den sakkyndiges mandat eller stiller krav til den sakkyndiges rapport.

Krisesentersekretariatet støtter en forskriftshjemmel til utforming av sakkyndigs mandater og rapporter. Vi anbefaler at forskriften fastsetter krav til mandatet om at sakkyndig i saker der en forelder har blitt utsatt for vold skal

- Ha spisskompetanse på vold
- Ha tillit til at den voldsutsatte snakker sant om sine opplevelser med vold
- Gjøre seg kjent med og ta hensyn til krisesenterets vurdering av voldsutsatt forelders og barns situasjon dersom forelder, eventuelt i følge med barn, har oppholdt seg på krisesenter
- Gjøre sitt mandat tydelig ovenfor voldsutsatt forelder
- Gjennomføre tilstrekkelig mange møter med voldsutsatt forelder og barn til at det opprettes tillit og sakkyndig får tilstrekkelig med kunnskap om den voldsutsattes og barnets situasjon
- Opptre hensynsfullt ovenfor barnet og være oppmerksom på dets reaksjoner

Med hilsen

Krisesentersekretariatet

Kommunikasjonsansvarlig

Tiril Vold Hansen

Daglig leder

Idun Moe Hammersmark